

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/18/2018
Identifikačné číslo spisu: 8017200538
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:8017200538.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci žalobkyne Ing. U. L., bytom D., proti žalovanému Ústrediu práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava, oddeleniu peňažných príspevkov a kompenzácií ŤZP a posudkových činností Košice, so sídlom Zádielska 2, 043 32 Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. ÚPS/US6/SSVOdPPKPC2/SOC/2017/7176 z 5. júna 2017 a o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove, č.k. 7Sa/2/2017-44 z 28. novembra 2017, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č.k. 7Sa/2/2017-44 z 28. novembra 2017 z a m i e t a .

II. Žalobkyni p r i z n á v a úplnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove rozsudkom č.k. 7Sa/2/2017-44 z 28.11.2017 zrušil rozhodnutie žalovaného správneho orgánu č. UPS/US6/SSVOdPPKPC2/SOC/2017/7176 z 05.06.2017 (preskúmané rozhodnutie) a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Zároveň žalobkyni priznal úplnú náhradu trov konania.

2. Preskúmaným rozhodnutím žalovaný zamietol odvolanie žalobkyne voči rozhodnutiu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov (ďalej len „prvostupňový správny orgán“) č. PO2/RPČ/SOC/2017/70039-4 zo 17.03.2017, ktorým prvostupňový správny orgán nevyhovel žiadosti žalobkyne zo 17.02.2017 o vyhotovenie parkovacieho preukazu. V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový správny orgán uviedol, že žalobkyňa nie je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a nemá praktickú alebo úplnú slepotu oboch očí, preto sa jej žiadosti nevyhovuje. Žalovaný toto rozhodnutie potvrdil.

3. Žalobkyňa sa podanou žalobou domáhala zrušenia preskúmaného rozhodnutia s tým, že jej zdravotný stav nezodpovedá miere funkčnej poruchy 50%. Na pojednávaní v rámci konania pred krajským súdom opísala svoje ťažkosti pri nastupovaní, vystupovaní a počas cesty v prostriedkoch

verejnej hromadnej dopravy, predovšetkým do vlaku, a uviedla, že nie je schopná nastupovať, vystupovať a zotrvať v prostriedkoch hromadnej dopravy na rovnakom základe ako iné osoby pri zachovaní jej dôstojnosti. Žalovaný trval na správnosti preskúmaného rozhodnutia.

4. Krajský súd preskúmané rozhodnutie žalovaného zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že v danom prípade správny orgán neodôvodnil v preskúmanom rozhodnutí svoj právny záver, ku ktorému dospel zo skutkových okolností. Odôvodnenie preskúmaného rozhodnutia nie je možné považovať za náležité, keď žalovaný dôvody svojho rozhodnutia oprel iba o skutkové zistenia vyplývajúce z posudku posudkového lekára a právnu úpravu § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch“). Žalovaný neuviedol akými úvahami bol pri hodnotení dôkazov vedený, ako použil správnu úvahu ani ako sa vyrovnal s námietkami žalobkyne. Preskúmané rozhodnutie krajský súd považoval za jednostranné a formalistické a zjavne nezdôvodnené. Ďalej poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa cestuje za prácou denne 37 km, pričom využíva železničnú prepravu. Na úseku, ktorým žalobkyňa pravidelne cestuje, neprebehla modernizácia nástupišťa a pre nastúpenie a vystúpenie do vlaku je potrebné prekonať rozdielnu výšku nástupišťa a vlaku v rozsahu viac ako 50cm, čo znamená zvýšenú námahu aj pre zdravé osoby. Považoval za potrebné aj tieto skutočnosti individuálne vyhodnotiť vo vzťahu k žalobkyni. Len takýmto spôsobom je možné dospieť k rešpektovaniu účelu prijatej právnej normy vyjadrenom v §1 a §2 zákona o peňažných príspevkoch ako podpora sociálnej inklúzie fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti za jej aktívnej účasti pri zachovaní ľudskej dôstojnosti.

5. Proti uvedenému rozsudku podal žalovaný v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť, ktorú odôvodnil tým, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci. Namietal, že posúdenie hmotnoprávných podmienok vyhotovenia parkovacieho preukazu podľa § 17 ods. 1 v spojení s § 14 ods. 6 zákona o peňažných príspevkoch je odbornou medicínskou otázkou. Uviedol, že určujúcim skutkovým základom pre vyhotovenie parkovacieho preukazu je lekárske posudok, preto tvrdenie krajského súdu, že žalovaný dôvody svojho rozhodnutia oprel len o skutkové zistenia vyplývajúce z posudku posudkového lekára žalovaného, nie je dôvodné a je priamo v rozpore s ustanovením § 17 ods. 1 zákona o peňažných príspevkoch. Namietal, že krajský súd nespochybnil formálne a obsahové náležitosti lekárskeho posudku žalovaného, ani či záver odborného lekárskeho posudku nie je v rozpore s diagnostickými závermi, ktoré vyplývajú z predložených lekárskeho nálezov. Preto podľa žalovaného lekárskeho posudok spĺňa všetky požiadavky úplnosti, celistvosti a presvedčivosti a je rozhodujúcim dôkazom pre posúdenie správnosti a zákonnosti preskúmaného rozhodnutia. K námietke krajského súdu o potrebe individuálne vyhodnotiť skutočnosti týkajúce sa cestovania žalobkyne železničnou dopravou žalovaný uviedol, že v rámci svojej rozhodovacej právomoci môže posudzovať iba to, či sú splnené hmotnoprávne podmienky zákona pre vyhotovenie parkovacieho preukazu, inak by konal v rozpore s § 4 zákona o peňažných príspevkoch, ktorý zakotvuje zásadu rovnakého zaobchádzania. Navyše parkovací preukaz má územnú platnosť na celom území Slovenskej republiky, preto individuálne posúdenie k danej lokalite nie je dôvodné.

6. Ku kasačnej sťažnosti sa stručne vyjadrila žalobkyňa, ktorá uviedla, že žalovaný ju na jednej strane uznáva za zdravotne ťažko postihnutú, ale zároveň hľadá a kladie jej svojimi rozhodnutiami bariéry a upiera jej právo kultúrne a s dodržaním ľudskej prirodzenej dôstojnosti, osobnej nezávislosti dopravovať sa do zamestnania. Žiadala kasačnú sťažnosť zamietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd [§ 438 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len SSP)] preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobcu nie je dôvodná.

8. Predmetom konania bolo posúdenie zákonnosti rozhodnutia žalovaného a prvostupňového správneho orgánu o vyhotovenie parkovacieho preukazu na základe žiadosti žalobkyne z 17.02.2017.

9. Podľa § 17 ods. 1 zákona o peňažných príspevkoch fyzickej osobe s ťažkým zdravotným

postihnutím, ktorá je odkázaná podľa posudku na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom podľa § 14 ods. 6 alebo má praktickú slepotu alebo úplnú slepotu oboch očí, vyhotoví príslušný orgán parkovací preukaz na základe právoplatného rozhodnutia o parkovacom preukaze.

10. Podľa § 14 ods. 6 zákona o peňažných príspevkoch fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je odkázaná na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom, ak nie je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti a) premiestniť sa k vozidlu verejnej hromadnej dopravy osôb a k prostriedku železničnej dopravy a späť, b) nastupovať do vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a do prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy a vystupovať z vozidla verejnej hromadnej dopravy osôb a z prostriedku železničnej dopravy alebo c) zvládnuť z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia inú situáciu vo vozidle verejnej hromadnej dopravy osôb a v prostriedku železničnej dopravy najmä z dôvodu poruchy správania pri duševných ochoreniach, vertebrobasilárnej insuficiencie s ťažkými závratmi, straty dvoch končatín, kardiopulmonálnej nedostatočnosti ťažkého stupňa alebo ťažkej poruchy sfinkterov.

11. Podľa § 55 ods. 7 zákona o peňažných príspevkoch podkladom na rozhodnutie o parkovacom preukaze je lekárske posudok podľa § 11 ods. 13 alebo podľa § 11 ods. 15 alebo komplexný posudok, ak bol vypracovaný.

12. Po preskúmaní administratívneho ako aj súdneho spisu sa kasačný súd stotožnil so závermi krajského súdu vyslovenými v napadnutom rozsudku. Kasačný súd rovnako ako krajský súd je toho názoru, že preskúmané rozhodnutie žalovaného neobsahuje riadne zdôvodnenie záveru o nespnení podmienok pre priznanie parkovacieho preukazu žalovanej. Z preskúmaného rozhodnutia nie je zrejmé, na akom základe prijal správny orgán resp. posudkoví lekári správneho orgánu záver, že žalobkyňa je schopná na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní jej prirodzenej dôstojnosti zvládnuť úkony a situácie popísané v § 14 ods. 6 zákona č. 447/2008 Z.z.

13. V zmysle § 53 zákona o peňažných príspevkoch sa na konanie o vo veciach kompenzácie, na konanie o preukaze a na konanie o parkovacom preukaze vzťahuje všeobecný predpis o správnom konaní, ktorým je zákon č. 71/1967 Zb (Správny poriadok) s výnimkou ustanovení § 18 ods. 3 <., § 33 ods. 2 <., § 60 <., § 61 až § 68 <.. Žalovaný ako správny orgán je povinný postupovať tak, aby si splnil povinnosť v zmysle §32 Správneho poriadku, ktorý mu ukladá zistiť presne a úplne skutočný stav veci a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Tejto povinnosti sa správny orgán nezbavuje ani vtedy, keď podkladom pre vydanie rozhodnutia má byť lekárske posudok. Pokiaľ nie je zrejmá úvaha, prečo žalobkyňa nespĺňa podmienky na priznanie parkovacieho preukazu, pretože takéto zdôvodnenie lekárske posudok, z ktorého správny orgán vychádzal, neobsahuje, bolo povinnosťou žalovaného ako správneho orgánu požiadať o vypracovanie takého posudku, na základe ktorého bude môcť svoje rozhodnutie riadne zdôvodniť. Strohé konštatovanie zistených diagnóz a záver o nespnení podmienok na priznanie parkovacieho preukazu neumožňujú poznať účastníkovi konania, ktorý nemusí mať lekárske vzdelanie, dôvody prečo nespĺňa podmienky na priznanie parkovacieho preukazu alebo iných kompenzácií. Z judikatúry najvyššieho súdu týkajúcej sa rozhodnutí vydávaných na základe lekárske posudkov vyplýva, že dôkazy, ktoré sú podkladom pre rozhodnutia musia mať taký charakter, aby nebolo možné pochybovať o ich hodnovernosti a objektívnom posúdení. Len taký posudok je možno považovať za presvedčivý a dostatočný, ktorý nevňuje pochybnosti o komplexnom zhodnotení zdravotného stavu, obsahuje logické úsudky a dôvody, ktoré viedli k prijatým záverom (napr.: rozsudok NS SR 10So/22/2017).

14. Kasačný súd sa nestotožňuje s námietkou žalovaného správneho orgánu, že pri svojej rozhodovacej činnosti má povinnosť obmedziť sa iba na to, či sú splnené hmotnoprávne podmienky zákona o peňažných príspevkoch, ináč by konal v rozpore s § 4 tohto zákona, ktorý zakotvuje zásadu rovnakého zaobchádzania s tým, že parkovací preukaz má územnú platnosť na celom území Slovenskej republiky, preto individuálne posúdenie k danej lokalite nie je dôvodné. Kasačný súd je toho názoru, že práve neposúdením individuálnej situácie žiadateľa o parkovací preukaz v súvislosti so splnením zákonných podmienok na jeho priznanie by došlo k znevýhodneniu tých žiadateľov, ktorí, ako je to napríklad v

případe žalobkyne, musia prekonať pri nastupovaní a vystupovaní z prostriedkov železničnej dopravy väčšie prekážky na úsekoch, kde nedošlo k modernizácii železníc. V tejto súvislosti poukazuje kasačný súd na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.zn. 9Sžsk/42/2018, v ktorom najvyšší súd dospel k záveru, že je potrebné, aby lekársky posudok obsahoval, úvahu posudkových lekárov, na základe ktorej dospeli ku konštatovaniu, že ťažké zdravotné postihnutie sťažovateľky, ju v žiadnom smere neobmedzuje pri nastupovaní a vystupovaní do vozidla verejnej hromadnej dopravy, vrátane prostriedku železničnej dopravy, podľa § 14 ods. 6 písm. b/ zákona, pri zohľadnení špecifik technického stavu železničných vozňov a nástupísk na zastávkach slúžiacich železničnej preprave.

15. Námietku žalovaného, že parkovací preukaz je platný na celom území Slovenskej republiky kasačný súd nepovažoval za relevantnú. Zákon o peňažných príspevkoch neviaže podmienku posúdenia schopnosti na rovnakom základe s ostatnými fyzickými osobami a pri rešpektovaní prirodzenej dôstojnosti premiestniť sa k prostriedku železničnej dopravy a späť nastupovať prostriedku železničnej dopravy, udržať sa v ňom počas jazdy, vystupovať z neho alebo v ňom zvládnuť inú situáciu ku konkrétnej územnej oblasti. Niet preto dôvod posúdenie splnenia podmienok na priznanie parkovacieho preukazu vo vzťahu ku konkrétnemu územiu vylúčiť. Splnenie podmienok pre priznanie parkovacieho preukazu je potrebné posudzovať predovšetkým s ohľadom na miesto, kde žiadateľ s ťažkým zdravotným postihnutím žije a pracuje.

16. Žalovaný v závere kasačnej sťažnosti poukazuje na to, že posúdenie odkázanosti na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom patrí do správnej úvahy žalovaného a správny súd preskúmava, iba či takéto rozhodnutie nevybočilo z hľadísk ustanovených zákonom. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že práve tam, kde správny orgán používa správnu úvahu je dôležité, aby mohli účastníci poznať dôvody, ktoré správny orgán viedli k prijatým záverom. Pokiaľ však správny orgán v odôvodnení rozhodnutia svoju úvahu neuvedie, neumožňuje posúdiť, či jeho závery vybočili z hľadísk ustanovených zákonom. Aplikácia správnej úvahy neznamená ľubovôľu správneho orgánu. Zákonnému použitiu správnej úvahy musí zodpovedať aj jej náležité zdôvodnenie v odôvodnení rozhodnutia.

17. Z vyššie uvedených dôvodov kasačný súd považoval kasačnú sťažnosť za nedôvodnú a podľa § 461 SSP ju zamietol.

18. O trovách kasačného konania rozhodol kasačný súd podľa § 167 ods. 1 a § 168 v spojení s § 467 ods. 1 SSP a úspešnej žalobkyni priznal úplnú náhradu trov kasačného konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.